

INSONGA E'TIBOR VA SIFATLI TA'LIM

Husainova Hilola

SamDU, Filologiya va tillarni o'qitish:
o'zbek tili yo'nalishi 1-kurs talabasi

Ilmiy rahbar : **Yusupova Orzubonu**

ANNOTATSIYA

Maqolada 2023-yildaolib boriladigan ishlar, prezident so'zlari, davlatni rivojlantirish, insonga hurmat ko'rsatish, hamda sifatli ta'limni oshirish masalasi yoritilgan.

***Kalit so'zlar:** Insonga e'tibor, zakovat, byurokratsiya, tadbirkorlik, ta'lim, Yangi O'zbekiston, qurilish, tamirlash, sertifikat.*

ABSTRACT

The article covers the work to be carried out in 2023, the president's words, the development of the state, respect for the human being, and the improvement of quality education.

***Key words:** Attention to people, intelligence, bureaucracy, entrepreneurship, quality education, New Uzbekistan, construction and repair, higher education, certificate.*

Mana yurtimizga 2023-yil ham kirib keldi. Bu yil "Insonga e'tibor va sifatli ta'lim" yili deb e'lon qilindi. Nega bunday nomlandi, xo'sh! bu nom, bu fikr aslida qanday paydo bo'ldi? degan fikr va turli tuman savollar inson hayoliga yuzaga keladi. Xo'sh, bu nom asli qanday paydo bo'ldi va shu kabi savollarga prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev javob berdi. Mirziyoyevning aytishicha, yilga nom tanlash uchun aholidan tushgan "20 mingga yaqin taklif" muhokama qilingan. "Juda ko'p o'yladik", dedi u. Davlat rahbari 2023-yilga berilgan nomni izohlarkan, gapirayotgan chog'ida Yusuf Xos Hojibdan iqtibos keltirdi: "Zakovat bor joyda ulug'lik, bilim bor joyda buyuklik bo'ladi", deya ta'rif berib o'tdi. Nega 2023-yilga bunday nom berildi? Prezident 2023-yilgi rejalarni to'g'ri olish uchun " juda katta-katta odamlarni pastlarga, birinchi marta mahallalargacha tushurilgani" ni ta'kidladi. "Qani odamlarimiz nima istayapti? Nima niyatlari bor? Nimadan rozi, nimadan norozi? Kelajakka nima takliflari bor? Davlatdan bo'layotgan yangilanishlarga fikri qanday?" -degan savollarni qoydi davlat rahbari. Shavkat Mirziyoyevning ta'kidlashicha, 20 minga yaqin takliflar muhokama qilingan.

Odamlarimiz ta'lim, sog'liqni saqlash, iqtisodiyot yo'nalishlaridagi aniq-aniiq masalalarni ko'tarib, ular bo'yicha tizimli yechimlarni ham taklif qilgan",- dedi prezident. Davlat rahbari ularni "hozirgi vaqtda odamlarni qiynayotgan va ertangi kunimizga, o'zgarishimizga, taraqqiyotimizga to'g'ri zamin yaratish bo'yicha takliflar" deb atadi. "Men bu fikrlarni o'rganib, bir narsaga amin bo'ldim. Aholimiz birdan maktab, bog'cha va shifoxonalar ko'paytirish, ta'lim va tibbiyot sifatini oshirish; mahallada yo'l, suv, elektr, transport muammolarini hal qilish; ish o'rinlarini ko'paytirish, tadbirkorlikka yangi imkoniyatlar yaratishni; adolatni ta'minlash, ovoragarchilik, byurokratsiya, eng asosiysi korrupsiyani yo'q qilishni kutmoqda. Ko'tarilgan masalalar aniq va o'rinlidir. Qanchalik qiyin bo'lmasin, biz bu muammolarni yechishimiz shart", - dedi Mirziyoyev. Aholimiz bu masalalarni ko'tarib chiqqani albatta o'rinli. Barcha viloyatlarga nazar soladigan bo'lsak, barcha viloyatning shahar ko'chalariga juda chiroyli ishlov berilgan, ko'chalar asfalt, yetarlicha shart-sharoitlar qilingan. "Nega aynan shaharlar yoki ko'zga ko'rinadigan joylar sifatli qilib ta'mirlangan, oddiy qishloqlarchi, yoki tuman hokimi, mahalla raisi ishlamayaptimi degan savollar", inson ongidan o'tishi 100% to'g'ridir. Darhaqiqat, oddiy qishloqlarga nazar soladigan bo'lsak, barcha ko'chalar loy, ko'chalarda doimiy chiroqlar yo'q, ba'zi joylarda suv ham g'or ham yo'q desak yanglish bo'lmaydi. Xo'sh, oddiy qishloqda yashayotgan odam inson emasmi? qanaqa kasb egasi bo'lishidan qat'iy nazar, barcha insonlar yaxahi sharoitlarda istiqomat qilishni istamaydimi deysiz, lekin nima qilsin olayotgan maoshi bu narsaga yetmaydi. Afsuski, bu uni aybi emas. Shuning uchun xalqimiz davlatimiz rahbariga shu muammolarni ko'rishlarini bayon etgan. Shifoxona va bog'chalarni ko'paytirish masalasiga keladigan bo'lsak, rostdan ham shifoxonalar kam, ayniqsa tug'ruq majmualarining keskin kamligini ko'rishimiz mumkin. Ba'zi joylarda palata yetishmasligi sababli ayollarni polda yotishganlariga ham guvoh bo'lishimiz mumkin. Bog'chalar ham kamligi sababli ko'pchilik insonlar xususiy bog'chalar ochishgan. Uyda ochilgan bog'chalarda albatta davlatnikiday shart-sharoitlar mavjud bo'lmaydi. "Inson qadri degan g'oyani hech qachon unutmasligimiz kerak. Insonga e'tibor va sifatli ta'lim yili deb e'lon qilishimiz, agar buni chuqur tahlil qilsak, juda ko'p o'ylandik, nimalar qoyishimiz mumkin, deb. Albatta, kechagi qilgan ishimiz bilan bugungisining davomiyligi, bardavomligi bo'lishi kerak. Bardavomlik nuqtai nazardan, yana va yana inson qadri degan g'oya yillarga qo'shilib davom etishi kerak. Shuning uchun "Insonga e'tibor va sifatli ta'lim" deb nom qo'ydik; - deya tushuntirdi prezident. "Insonga qachon e'tibor bo'ladi? Ta'lim, ta'lim, ta'lim va yana bir marta ta'lim. Men olti yil oldin shu masalalarga chuqur e'tibor qilib, birinchi kundan beri ta'limimiz haqida ko'p gapiraman. Agar ta'lim bo'lsa, bilim bo'lsa, sifat o'zgaradi. Ta'lim bo'lmasa sifat o'zgarmasa, e'tibor ham o'zgarmaydi",- dedi Mirziyoyev. Prezidentning ta'kidlashicha, ta'lim sifatini oshirish Yangi O'zbekiston

taraqqiyotining yakka-yu yagona to'g'ri yo'lidir. "Yusuf Xos Hojib bobomiz aytganlaridek, "Zakovat bor joyda ulug'lik bo'ladi, bilim bor joyda buyuklik bo'ladi" shuning uchun ushbu sohada boshlagan islohotlarimizni davom ettirishimiz, ta'lim dargohlariga borib, o'qituvchi va murabbiylar bilan ko'proq muloqot qilib, sifatni oshirish bo'yicha ular qo'ygan masalalarni birgalikda hal qilishimiz zarur". Shavkat Mirziyoyev o'qituvchi va murabbiylarning obro'i joyiga qo'yilsa" maktablar, maktabgacha ta'lim tashkilotlari va oliygohlarda sifatli o'zgarishlarni amalga oshirilsa, "butun harakatlarimiz ikki-uch karra o'zgarishi'ni aytib o'tdi. "Yutuqlar bizniki bo'ladi, faqat bilim kerak, bilim kerak, nimaga desangiz, har birimiz orqamizga qarab, qanday buyuk ajdodlarning farzandi ekanimizni hech qachon unutmasligimiz kerak", - deya qo'shimcha qildi president. Ta'lim ilm-fan tizimida erishilayotgan bunday yutuqlar mamlakatimizning xalqaro reytinglarda o'zini yanada yaxshilash imkonini bermoqda Xususan, 2020-yil Inson kamoloti indeksida O'zbekiston dunyoning 189 mamlakati ichida 106-o'rinni egalladi. Global raqobatbardoshlik indeksining ta'lim yo'nalishida O'zbekiston ko'rsatkichi 49,7 ballni tashkil etib, 131 ta mamlakat orasida 62-o'rinni egalladi. So'nggi yillardagi asosiy islohot o'qituvchi kasbi nufuzini oshirishga qaratilmoqda. O'qituvchilar majburiy mehnatdan ozod etilib ta'limga qaytarilishi barobarida ish haqi 1,5 barobarga oshirildi, o'qituvchilar tomonidan yuritiladigan hujjatlar soni 7 tadan 1 taga kamaytirildi. So'nggi besh yil davomida maktablarning moddiy moddiy texnika bazasini yaxshilash yo'lida 134 ta maktab qurildi, 2965 ta maktabda qurilish-ta'mirlash ishlari amalga oshirildi. Ta'lim mazmunini yangilash maqsadida yirik xalqaro loyihalar amalga oshirildi. Bugungi kunda ta'limga juda ham e'tibor katta bo'lmoqda. O'quvchilar oliy ta'limga kirishlari uchun endi savollar faqat maktab darsligidan tushishini aytishdi. Endilikda yangi fanlar ishlab chiqilmoqda, 1-4-sinflar uchun bepul ovqatlar qilinishi, o'qituvchilarning oylik-maoshlari ko'tarilishini prezidentimiz aytib o'tdi. Shu o'rinda shuni aytib o'tish joizki, bizning tilimiz haqida. Masalan: Oliy ta'limning magistratura bosqichiga kirish uchun ingliz tilidan IELTS sertifikatiga ega bo'lishi kerak degan fikrlar mavjud. Men mutlaqo bu fikrlarga qarshiman; chunki talaba qaysi sohani davom ettirmoqchi bo'lsa, unga ingliz tilidan sertifikat kerak deyilyapti. To'g'ri, ingliz tili dunyo tili bo'lishi mumkin. Lekin biz o'zbekmiz. Nima uchun o'zbek tili sertifikati so'ralmaydi. Biz boshqa davlatni tilini bilishdan oldin o'zimizni o'zbek tilini tarixini, paydo bo'lishini o'rganaylik. Qanday qilib o'zimizni tarixni bilmay boshqa mamlakatga qiziqamiz. Islom Karimov takidlaganidek "Tarixsiz kelajak yo'q". Chet tili dunyo tili bo'lib turibdi. Biz uni ikkinchi darajada o'rganib, o'qishga kirganda birinchi o'zbek tilidan sertifikat topshirishni; ikkinchi o'rinda o'qishni tugatayotganda IELTS talab qilsa va shunga ega bo'lgandan keyin qo'lga diplom berilsa qani bu qanchalar maqsadga muvofiq bo'ladi. Tilimiz shakllanishiga o'z hissamizni qo'shgan bo'lamiz.

O‘zbekistonni qayerida yursangiz hamma yerda inglizcha so‘zlar bilan yozib, osib qo‘yilgan so‘zlarga ko‘zimiz tushadi. Nega bu so‘zlar o‘zbek tilida yozilmagan. Boshqa davlatlarga borib ko‘ring qani? hech bo‘lmasa o‘zbek harflar bilan yozilgan so‘zlarni nechchi foiz uchratishimiz mumkin. Nega o‘zbek tilini dunyo tili qila olmaymiz? Sabab biz chet elga o‘chmiz, o‘zimizni tilimizni o‘rganmay ularni tilini o‘tmishiga qiziqamiz, o‘rganamiz. Qani? Qaysi davlat aholisi o‘zbek tilini o‘rganayapti yoki o‘zbek tilidan sertifikat so‘rayapti? Ancha muddat o‘tgandan keyin o‘lik tillar oilasiga kirib qolishimiz hech gap emas. Ey! Insonlar o‘zimizni tilimizni dunyo tili bo‘lishiga harakat qilaylik, bejizga prezidentimiz ta’limga e’tiborni kuchaytirmadi. Bizni dunyoga ilm-fan tanitadi. Bekorga prezident birinchi o‘rinda hamma ona tilini bilishi kerak demadilar. Ozgina o‘zbek tilini tarixini o‘rganishga vaqt ajrataylik. Oddiy misol: biror tanlovda O‘zbekiston 1-o‘rinni olganda g‘ururlanmaysizmi, faxrlanmaysizmi, sizda o‘zbek qoni oqayotganidan, shu yerda yashayotganingizdan.